

Elia — Laharana Fahasivy

Nandainga ny Mpaminany

Jeff Pippenger

2023-10-11

Nofarananay ny lahatsoratra teo aloha tamin’ny andalana iray miresaka momba ny “fanahy mandainga” isika. Ity manaraka ity dia iray amin’ireo fehintsoratra avy amin’io andalana io.

“Ny mpitondra fivavahana tsy nohamasinina dia miara-milahatra hanohitra an’Andriamanitra. Midera an’i Kristy sy ny andriamanitr’izao tontolo izao amin’ny fofonaina iray ihany izy ireo. Na dia milaza aza izy fa mandray an’i Kristy, dia i Barabasy no fihininy, ary amin’ny asany dia hoy izy: ‘Tsy Ity Lehilahy ity, fa Barabasy.’ Aoka izay rehetra mamaky ireto andalana ireto hitandrina. Efa nanao fireharehana Satana ny amin’izay azony atao. Heveriny fa hahavaha ny firaisan-kina izay nivavahan’i Kristy mba hisy ao amin’ny Fiangonany izy. Hoy izy: ‘Hivoaka aho ka ho fanahy mandainga hamitaka izay azoko, mba hitsikera sy hanameloka ary handiso.’ Aoka ny zanaky ny fitaka sy ny vavolombelona mandainga horaisin’ny fiangonana izay efa nanana fahazavana lehibe sy porofo lehibe, dia handa ny hafatra izay nalefan’ny Tompo izany fiangonana izany, ka handray ny filazana tsy mitombina indrindra sy ny fiheverana diso ary ny fampianarana diso. Mihomehy noho ny hadalany Satana, fa fantany izay fahamarinana.”
Testimonies to Ministers, 409.

Aoka “ny zanaky ny fitaka sy ny vavolombelona mandainga horaisin’ny fiangonana izay efa nanana fahazavana lehibe sy porofo lehibe, ary izany fiangonana izany dia hanary ny hafatra izay nalefan’ny Tompo, ka handray fanambarana tsy mitombina indrindra sy fiheverana diso ary teoria sandoka.” Tamin’ny taona 1863, ny Advantisma Millerita dia ‘niverina’ tamin’ilay fomba fiasa tsy mitombina sy sandoka izay nampiasain’ny Protestanta nihemotra, ka nandà ny famantarana nataon’i William Miller ny amin’ny fito andro ao amin’ny Levitikosy enina amby roapolo. Ny lohahevitra momba ny ‘fiverenana’ dia nasehon’ireo mpikomy tao amin’ny Nomery efatra ambin’ny folo, raha nanapa-kevitra izy ireo hifidy mpitarika iray ka hiverina any Egypta.

Ary hoy izy nifampiresaka hoe: Andeha isika hanendry mpitarika, ka hiverina any Egypta.
Nomery 14:4.

Ny lohahevitra momba ny “fiverenana” ho amin’ny Protestanta nihemotra koa dia nasehon’i Jeremia, rehefa tao amin’ny toko faha-dimy ambin’ny folo izy no nilazana fa afaka miverina aminy ireo Protestanta lavo, nefa izy kosa tsy mahazo “miverina” ho any aminy.

Tsy niara-nipetraka tamin’ny fivoriana ny mpaneso aho, na nifaly; nipetraka irery aho noho ny tananao; fa nofenoinao fahatezerana aho. Nahoana no maharitra mandrakariva ny fanaintainiako, ary tsy azo sitranina ny feriko, ka mandà tsy ho sitrana? Ho tahaka ny mpandainga amiko va Hianao, sy ho tahaka ny rano ritra? Koa izao no lazain’i Jehovah: Raha miverina ianao, dia hampodiko indray, ka hijoro eo anatrehako ianao; ary raha avahanao ny soa sarobidy amin’ny ratsy, dia ho tahaka ny vavako ianao; aoka hiverina aminao izy, fa ianao kosa aza miverina aminy. Ary hataoko rindrina varahina mafy amin’ity firenena ity ianao; ary

hiady aminao izy, nefa tsy haharesy anao; fa momba anao Aho hamonjy anao sy hanafaka anao, hoy Jehovah. Jeremia 15:17–20.

Angamba ny sary faminaniana mazava indrindra momba ny foto-kevitra tsy hiverenana amin'ny Protestanta nihemotra amin'ny finoana dia hita ao amin'ny tantaran'ily mpaminany tsy nankatò, izay nitondra hafatra fananarana ho an'i Jeroboama, mpanjaka voalohany tamin'ireo foko folo tany avaratra.

Ary hoy ny mpanjaka tamin'ily lehilahin'Andriamanitra: Andeha hiaraka amiko ho any an-trano, ka mamelombelona tena, dia homeko valisoa ianao. Fa hoy ily lehilahin'Andriamanitra tamin'ny mpanjaka: Na dia homenao ahy aza ny antsasaky ny tranonao, dia tsy hiaraka aminao hiditra aho, sady tsy hihinan-kanina na hisotro rano amin'ity tany ity; fa izao no nandidiana ahy tamin'ny tenin'i Jehovah hoe: Aza mihinan-kanina, na misotro rano, na miverina amin'ny lalana izay nandehananao. Dia nandeha tamin'ny lalana hafa izy ka tsy niverina tamin'ny lalana izay nalehany hankany Betela. 1 Mpanjaka 13:7–10.

Ilay mpaminany tsy nankatò dia efa nilazan'Andriamanitra mba tsy hiverina amin'ny lalana izay nihaviany. Ny Advantisma Millerita dia nivoaka avy tamin'ny Protestantisma, izay asehon'i Sardisy, ary tsy tokony hiverina izy ireo. Na dia fantatr'ily mpaminany tsy nankatò tsara aza fa tsy tokony hiverina amin'ny lalana izay nihaviany izy, dia nisy mpaminany sandoka avy amin'ny fanjakan'i Jeroboama nilaza taminy fa efa niteny Andriamanitra fa tokony hiverina any an-tranon'ily mpaminany sandoka ilay mpaminany tsy nankatò ka hiara-mihinana aminy. Na dia teo aza ny torolalan'Andriamanitra, dia izany indrindra no nataony. Raha vantany vao nanomboka nihinana ny sakafon'ily mpaminany sandoka izy, dia ambara mazava ao amin'ny Baiboly fa nandainga ilay mpaminanin'i Samaria.

Ary nisy mpaminany antitra iray nonina tao Betela; ary tonga ny zanany lahy ka nilaza taminy ny asa rehetra izay nataon'ily lehilahin'Andriamanitra tamin'izany andro izany tao Betela; ary ny teny izay nolazainy tamin'ny mpanjaka dia nambarany tamin-drainy koa. Ary hoy rainy taminy: Lâlana aiza no nalehany? Fa efa hitan'ny zanany lahy izay lâlana nalehan'ily lehilahin'Andriamanitra, izay avy tany Joda. Ary hoy izy tamin'ny zanany lahy: Laselio ampondra aho. Dia nolaseliny ny ampondra, ka nitaingina azy izy, Ary nanaraka ilay lehilahin'Andriamanitra izy ka nahita azy nipetraka teo ambanin'ny hazo ôka; ary hoy izy taminy: Hianao va ilay lehilahin'Andriamanitra izay avy tany Joda? Ary hoy izy: Izaho ihany. Dia hoy izy taminy: Avia hiara-mody amiko, ka mihinàna mofo. Ary hoy izy: Tsy mahazo miara-miverina aminao aho, na hiara-miditra aminao; ary tsy hihinana mofo na hisotro rano miaraka aminao amin'ity tany ity aho; Fa izao no nolazaina tamiko tamin'ny tenin'i Jehovah: Aza mihinana mofo, ary aza misotro rano any, ary aza miverina handeha amin'ny lâlana izay nalehanao. Hoy izy taminy: Mpaminany koa aho tahaka anao; ary nisy anjely niteny tamiko tamin'ny tenin'i Jehovah hoe: Ento miverina miaraka aminao izy ho ao an-tranonao, mba hihinanany mofo sy hisotroany rano. Nefa nandainga taminy izy. Dia niara-niverina taminy izy ka nihinana mofo tao an-tranony ary nisotro rano. 1 Mpanjaka 13:11–19.

Ilay mpaminany tsy nankatò dia nihinana sy nisotro niaraka tamin'ily mpaminany mpandainga avy any Samaria, izay midika fa nekeny ny hafatr'ily mpaminany nihemotra tamin'ny finoana,

ary nolaviny ny hafatry ny Tompo—dia ilay hafatra izay nentiny tamim-pahamarinana tamin’io andro io ihany. Fantany tsara fa tsy tokony hiverina izy, kanefa dia nataony ihany izany. Ampahafantarina i Rahavavy White antsika fa raha “ampiantranoina ao amin’ny fiangonana izay nandray fahazavana lehibe sy porofo lehibe ny zanaky ny fitaka sy ny vavolombelona mandainga, dia handà ny hafatra izay nalefan’ny Tompo izany fiangonana izany.” Ao amin’ny tantara Millerita, ny anjelin’ny voalohany dia nampahazava ny tany tamin’ny voninahiny. Tamin’ny 1840, ny hafatry ny anjely voalohany dia nentina tany amin’ny tobim-piasan’ny misiona rehetra eran’izao tontolo izao.

“Ny vaovao mahafaly momba ny fahatongavan’ny Tompo tsy ho ela amin-kery sy voninahitra lehibe eto amin’izao tontolo izao dia fahamarinana, ary tamin’ny taona 1840 dia maro ny feo natsangana mba hanambara izany.” Manuscript Releases, volume 9, 134.

Fotoana fohy taorian’izany, dia niverina tamin’“ny lainga” momba ny fomba fiasa nentin’ny Protestanta niodina ny Advantisma Millerita, ka nanary “ny hafatry ny Tompo” izay nalefan’Andriamanitra tamin’ny alalan’i William Miller. Nariany ny hafatr’i Mosesy araka ny nasehon’i Elia, ary ilay “lainga” izay noraisina tany am-piandohan’ny tantara Millerita no maneho ilay “lainga” izay inoana amin’ny farany; ilay “lainga” izay mitondra fitaka mahery amin’ny Advantisma Laodikiana.

Ary amin’ny fitaka rehetra ateraky ny tsy fahamarinana ao amin’izay ho very; satria tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana izy, mba hovanjena. Ary noho izany antony izany dia handefasan’Andriamanitra fahadisoan-kevitra mahery izy, mba hinoany ny lainga; mba hohelohina avokoa izay rehetra tsy nino ny fahamarinana, fa nankafy ny tsy fahamarinana. 2 Tesaloniana 2:10–12

Ezahinay ny hampiseho ny anjara toeran’i Elia amin’ny maha-tandindona azy mifandray amin’ireo tantara mifanandrify momba ny tandrok’i Protestanta sy ny tandrok’i Repoblikanisma mandritra ny vanim-potoana hanjakan’ny fanjakana fahenina amin’ny faminaniana ny Baiboly. Ny fahasarotana amin’ny fampivondronana ara-paminaniana ireo olana rehetra tamin’ny 1863, farafahakeliny amiko, dia ireo tsipika isan-karazany mifamatotra izay manakaiky ny hevitra ny “fandresen-dahatra miolikolika”. Ny fandresen-dahatra mahitsy sy mivantana hatrany no fomba fiasa tsara indrindra, kanefa asa sarotra ny mamantatra ireo fahamarinana avy amin’Andriamanitra sy ny fifandraisan’ireo fahamarinana ireo samy izy, satria hita ao amin’ny Baiboly “eto kely ary eroa kely” izy ireny.

Iza no hampianariny fahalalana? ary iza no hampahafantariny ny fotopampianarana? Ireo izay efa voasara-nono sy nesorina tamin’ny nono. Fa didy tsy maintsy ampiana didy, didy ampiana didy; andalana ampiana andalana, andalana ampiana andalana; etỳ kely, ary erỳ kely. Isaia 28:9, 10.

Asa sarotra ihany koa izany rehefa ireo kendrena ho mpihaino anao dia ahitana ireo izay efa mahafantatra ny fahamarinana fototra resahinao, nefa ny hafa kosa mbola vaovao tanteraka amin’izany rehetra izany. Saika ny fahamarinana rehetra izay kasainao homena topy maso ato amin’ity lahatsoratra ity dia hita ao amin’ny Tabilao nosoratan’i Habakoka. Noho ny tahotra sao

toa mampiasa “lojika mihodinkodina” aho, dia holazaiko aminareo mialoha izay halehantsika, dieny mbola tsy tonga any isika.

Tamin’ny taona 1863, ny Advantisma Millerita Laodiseana dia nanangana sarin’ny fialonana. Ny sarin’ny fialonana dia maneho ny taranaka voalohany amin’ireo taranaka efatra ao amin’ny Advantisma Laodiseana.

Dia hoy Izy tamiko hoe: Ry zanak’olona, asandrato ankehitriny ny masonao mankany amin’ny avaratra. Dia nasandratro nankany amin’ny avaratra ny masoko, ka, indro, teo avaratra, eo am-bavahadin’ny alitara, no nisy io sarin’ny fahasarotam-piaro io teo amin’ny fidirana. Ezekiela 8:5.

Ny taranaka efatra ao amin’ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito dia aseho ao amin’ny andalan-teny samihafa ao amin’ny Soratra Masina, nefa Ezekiela toko faha-valo no ampiasaiko ho toy ny fototra iantefan’ny fanovozan-kevitra. Ny antony anaovako izany dia satria ny toko faha-valo dia mitarika mankany amin’ny toko faha-sivy. Ao amin’ny Ezekiela faha-sivy, ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina dia aseho an-tsary, ary ao amin’ny Testimonies, boky fahadimy, Sister White dia manondro mazava izany zava-misy izany. Ao amin’ny fanamarihan’i Sister White dia resahiny mazava tsara ny sokajin’olona mpivavaka roa ao Jerosalema amin’ny fotoana anatanterahana ny fanisiana tombo-kase. Toy izany koa no ataon’i Ezekiela, ary ny sokajy izay tsy mandray ny tombo-kase dia aseho ao amin’ny toko faha-valo.

“Ny sarangan’olona izay tsy mahatsiaro alahelo noho ny fitotonganany ara-panahy, na tsy mitomany noho ny fahotan’ny hafa, dia havela tsy hanana ny tombo-kasen’Andriamanitra. Ny Tompo dia manome baiko ny irany, dia ireo lehilahy mitondra fiadiana famonoana eny an-tanany hoe: ‘Mankanesa hanaraka azy hamaky ny tanàna, ka mamonoa; aza avela hiantra ny masonareo, ary aza mamindra fo ianareo: vonoy tanteraka na ny antitra na ny tanora, na ny zatovovavy, na ny ankizy madinika, ary ny vehivavy: nefa aza manakaiky olona iray izay misy marika eo aminy; ary manomboka eo amin’ny fitoerako masina. Dia nanomboka tamin’ny anti-panahy izay teo anoloan’ny trano izy ireo.’”

“Eto no ahitantsika fa ny fiangonana—izay fitoeran’Andriamanitra masina—no voalohany nahatsapa ny kapoky ny fahatezeran’Andriamanitra. Ireo loholona, dia ireo izay nomen’Andriamanitra fahazavana lehibe sady nijoro ho mpiambina ny tombontsoa ara-panahin’ny vahoaka, dia namadika ny fitokisana napetraka taminy. Nandray ny toerana izy ireo ka nanao hoe tsy tokony hanantena fahagagana isika, na fanehoana miavaka ny herin’Andriamanitra tahaka ny tamin’ny andro fahiny. Efa niova ny fotoana. Ireo teny ireo no manamafy ny tsi-finoany, ka hoy izy: Tsy hanao soa Jehovah, ary tsy hanao ratsy koa Izy. Mamindra fo loatra Izy ka tsy hamangy ny olony amin’ny fitsarana. Koa dia ‘Fiadanana sy filaminana’ no antson’ireo lehilahy izay tsy hanandratra intsony ny feony tahaka ny trompetra mba hampiseho amin’ny vahoakan’Andriamanitra ny fahadisoany sy amin’ny taranak’i Jakoba ny fahotany. Ireo alika moana izay tsy nety nivovo ireo no hahatsapa ny famaliana marina ataon’Andriamanitra tafintohina. Lehilahy sy zatovovavy ary zaza madinika dia ringana miaraka avokoa.” Testimonies, boky faha-5, 211.

Ny toko fahavalo dia manoritsoritra ireo any Jerosalema—“ny fiangonana” izay ao amin’ny taranaka fahefatra amin’ireo taranaka efatra—aseho ho miankohoka amin’ny masoandro.

Dia nitondra ahy ho eo amin’ny kianja anatiny amin’ny tranon’i Jehovah; ary, indro, teo am-baravaran’ny tempolin’i Jehovah, teo anelanelan’ny lavarangana fidirana sy ny alitara, dia nisy lehilahy dimy amby roa-polo teo ho eo, nanome lamosina ny tempolin’i Jehovah sady nitodika niantsinanana ny tavany; ary niankohoka tamin’ny masoandro niantsinanana izy. Dia hoy Izy tamiko: Efa hitanao va izany, ry zanak’olona? Moa zavatra maivana va amin’ny taranak’i Joda ny manao ny fahavetavetana izay ataony eto? fa efa nofenoiny herisetra ny tany, ary niverina nampahatezitra Ahy indray izy; ary, indro, apetany eo amin’ny orony ny sampana. Koa Izaho kosa dia hanao amim-pahavinirana: ny masoko tsy hiantra, ary tsy hamindra fo Aho; ary na dia hiantso mafy eo an-tsofiko aza izy, dia tsy hohenoiko izy. Ezekiela 8:16–18.

Toy ny tatitra ratsin’ireo mpitsikilo folo, ireo mpitarika dimy amby roapolo amin’ny fikomiana izay miankohoka amin’ny masoandro dia “nahatezitra” an’i Jehovah. Ny lalàn’ny Alahady no “andro fihantsiana” izay tondroin’ireo mpaminany ho avy. Ny toko fahasivy dia mamaritra ireo izay mandray ny tombo-kasen’Andriamanitra amin’io fotoana io ihany, fa famerimberenana sy fanitarana fotsiny ny toko fahavalo izany.

“এই ঈশ্বরৰ দাসসকলৰ মোহৰ মৰা [প্ৰকাশিত বাক্য সাত] সেই একে বিষয়, যি বিষয় যিহিষ্টিকলেক দৰ্শনত দেখুওৱা হৈছিল।” Testimonies to Ministers, 445.

Tamin’ny taona 1863 no nanombohan’ny taranaka voalohan’ny Advantisma Laodiseana ny fitsangatsanganany tany an-efitra. Ny tantara ara-paminaniana izay mamantatra ny sarin’ny fialonana tamin’ny 1863 dia ny zanak’omby volamenan’i Arona. Ny toetra ara-paminaniana ananan’io zanak’omby volamena io dia izao: sarin’ny bibidia izy, ary volamena izy. Ny volamena dia tandindon’i Babylona, koa ny zanak’omby volamenan’i Arona dia ny sarin’ny bibidian’i Babylona. Ny sarin’ny bibidia dia faritana ihany ho fitambaran’ny fiangonana sy ny fanjakana, ka ny fiangonana no mifehy izany fifandraisana izany.

“Fa inona moa ny ‘sarin’ny bibidia’? ary ahoana no hamoronana azy? Ny sarin’io dia ataon’ily bibidia manan-tandroka roa, ary sarin’ily bibidia izy. Antsoina koa hoe sarin’ny bibidia izy. Koa raha hahafantatra izay toetran’ily sary sy ny fomba hamoronana azy isika, dia tsy maintsy mandinika ny toetran’ily bibidia mihitsy—dia ny fahefana papaly.

“Rehefa tonga simba ny fiangonana voalohany tamin’ny fialany tamin’ny fahatsoran’ny filazantsara sy tamin’ny faneken’ny fombafomba sy fomba amam-panao jentilisa, dia very taminy ny Fanahy sy ny herin’Andriamanitra; ary mba hifehezany ny feon’ny fieritreretany vahoaka, dia nitady ny fanohanany ny fahefana sivily izy. Ny vokany dia ny fahefana papaly, fiangonana iray izay nifehy ny fahefan’ny fanjakana sady nampiasa izany hampandrosoana ny tanjony manokana, indrindra ho amin’ny fanasaziana ny ‘fivadiham-pinoana.’ Mba hahafahan’i Etazonia mamorona sarin’ily bibidia, dia tsy maintsy fehezin’ny fahefana ara-pivavahana toy izany ny fitondrana sivily ka ny fahefan’ny fanjakana koa dia hampiasain’ny fiangonana hanatanterahana ny tanjony manokana.” The Great Controversy, 443.

Ny zanak'omby nataon'i Arona dia natao tamin'ny fotoana nandraisan'i Mosesy ny Didy Folo. Ny didy faharoa dia mandrara ny fanompoan-tsampy, ary ahitana famaritana ampahany momba ny toetran'Andriamanitra koa, raha milaza an'Andriamanitra ho Andriamanitra saro-piaro izy.

Aza manao sarin-javatra voasokitra ho anao, na endriky ny zavatra rehetra izay any an-danitra ambony, na izay etỳ an-tany ambany, na izay any anaty rano ambanin'ny tany; aza miankohoka eo anatrehany ianao, na manompo azy; fa Izaho Jehovah Andriamanitrao dia Andriamanitra saro-piaro, mamaly ny heloky ny ray amin'ny zanaka hatramin'ny taranaka fahatelo sy fahefatra amin'izay mankahala Ahy; ary maneho famindram-po amin'ny arivo taranaka kosa amin'izay tia Ahy sy mitandrana ny didiko. Eksodosy 20:4–6.

Ny sarin'ny zanak'omby volamena nataon'i Arona, izay sampy, dia maneho sarin'ny fialonana, satria izany no niteraka ilay fahatezerana marina izay nanery an'i Mosesy hanipy sy hamaky ireo takela-bato roa voalohany nisy ny Didy Folo. Kasainay haseho fa ny tabilao sandoka tamin'ny 1863 dia nasehon'ily zanak'omby volamena nataon'i Arona. Ny fialonan'Andriamanitra dia naseho tamin'ily zanak'omby volamena nataon'i Arona, satria ilay zanak'omby volamena dia nisolo tena andriamani-diso. Ilay zanak'omby dia fanehoana sandokan'Andriamanitra. Nambaran'i Arona fa izy no nisolo tena ireo andriamanitra izay namonjy azy ireo tamin'ny fanandevozana tany Egypta. Ireo takela-bato roa izay novakin'i Mosesy tao amin'izany tantara izany, dia “dika mitovy” amin'ny toetran'ily tena Andriamanitra, dia Ilay Andriamanitra izay tena nitondra azy ireo nivoaka avy tany Egypta. Ny tabilao sandoka novokarina tamin'ny 1863 dia sarin'ny fialonana, satria namaky ny takela-bato roan'ny Habakoka toko faharoa izany tamin'ny fanesorana ny impito tamin'ny fiananan'i Mosesy.

“Efa hitako fa ny tabilao 1843 dia notarihin'ny tanan'ny Tompo, ary tsy tokony hovàna izy; fa ny tarehimarika dia araka izay niriny; fa ny tanany dia teo amboniny ka nanafina fahadisoana iray tao amin'ny tarehimarika sasany, mba tsy hisy hahita izany, mandra-panaisotra ny tanany.” Early Writings, 74, 75.

Ankoatra izany, i Ellen White dia manampy amin'ily didy hoe tsy hanova ny tabilao 1843, miaraka amin'ily fanamarihana hoe “afa-tsy amin'ny alalan'ny tsindrimandry.”

“Hitako fa ny tabilao taloha dia notarihin'ny Tompo, ary tsy misy na dia tarehimarika iray aza ao aminy tokony hovaina, raha tsy amin'ny alalan'ny tsindrimandry. Hitako fa ny tarehimarika eo amin'ny tabilao dia araka izay tian'Andriamanitra hahavelona azy, ary ny tanany dia teo amboniny ka nanafina fahadisoana iray tamin'ny sasany amin'ireo tarehimarika, mba tsy hisy hahita izany mandra-panaisotra ny tanany.” Spalding and Magan, 2.

Niara-nipetraka tao amin'ny fianakavian'i Otis Nichol i James sy Ellen White, tamin'ny fotoana nanomanan'ny fianakavian'i Nichol sy namoahany ny tabilao 1850. Ny hany zavatra “novana” tamin'ny tabilao 1850 dia ny nampiasana ny taona ‘1844’ ho solon'ny taona ‘1843,’ izay naseho teo amin'ny tabilao 1843. Ny hany zavatra “novana” dia fanitsiana ilay “fahadisoana” izay nasandratr'Andriamanitra ny tanany hiaro azy. Ny tsindrimandrin'ily mpaminanivavy dia tao amin'ily trano indrindra izay nanovana ny tabilao 1843 ho tonga tabilao 1850, ary ny impito ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo dia mbola voatahiry teo amin'izany tabilao izany, tahaka

izay naha-teo azy tamin'ny tabilao 1843.

Ny didy faharoa dia ahitana singa iray hafa amin'ity piozila ara-paminaniana ity, satria manondro izany fa manisa ny taranaka Andriamanitra mandra-pitsidiny ny heloka izay mitranga. Tamin'ny 1863 no nanombohan'ny voalohan'ireo taranaka efatra an'ny fiangonana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito, satria nifarana tamin'izay fotoana izay ny hetsika Millerita.

Ny takelaka roa misy ny Didy Folo dia tandindon'ny takelaka roan'i Habakoka, nefa koa tandindon'ny mofo ahetsiketsika roa tamin'ny Pentekosta, izay hany fanatitra tao amin'ny fanompoam-pivavahana ao amin'ny fitoerana masina izay nahitana ota. Ny fanehoana ny herin'Andriamanitra tamin'ny nanomezana ny Didy Folo, ny fanehoana ny herin'Andriamanitra tamin'ny firotsahan'ny Pentekosta, ary ny fanehoana ny herin'Andriamanitra teo amin'ny tantaran'ny tabilao roa an'ny Millerita, dia samy tandindon'ny fanehoana farany ny firotsahan'ny Fanahy Masina amin'ny ranonorana farany avokoa. Ny mofo ahetsiketsika roa tamin'ny Pentekosta dia misolo tena ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina, izay asandratra ho famantarana mandritra ny ranonorana farany.

Ny mofo onjan'ny Pentekosta dia tsy maintsy nomanina tamin'ny “masirasira”, izay maneho ny ota, kanefa ny masirasira dia levon'ny fizotry ny fanendasana.

Tamin'izany andro izany, raha mbola niangona ny vahoaka betsaka tsy tambo isaina, hany ka nifanosihosy izy, dia niteny tamin'ny mpianany aloha Izy hoe: Mitandrema ianareo ny amin'ny masirasiran'ny Fariseo, dia ny fihatsarambelatsihy izany. Lioka 12:1.

Ny mofo ahetsiketsika dia fanatitra santatry ny vokatra.

Hamoaka avy ao amin'ny fonenanareo mofo ahofahofa roa, avy amin'ny ampahafolon'ny efaha roa; lafarinina tsara no hanaovana azy; hatao amin'ny masirasira izy; santatr'vokatra ho an'i Jehovah ireo. Levitikosy 23:17.

Ny iray alina amby efatra arivo amby iray hetsy sy efatra arivo dia fanatitra voaloham-bokatra amin'ny andro farany.

Ary nijery aho, ka, indro, nisy Zanak'ondry nitsangana teo ambonin'ny tendrombohitra Ziona, ary nisy efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy niaraka taminy, izay nanana ny anaran'ny Rainy voasoratra teo amin'ny handriny. Ary nandre feo avy tany an-danitra aho, tahaka ny feon'ny rano be, ary tahaka ny feon'ny kotrokorana mafy; ary nandre ny feon'ny mpitendry harpa aho, nitendry ny harfany; ary nihira toa hira vaovao teo anoloan'ny seza fiandrianana sy teo anoloan'ny zava-mananaina efatra ary ny loholona izy; ary tsy nisy olona nahay nianatra izany hira izany afa-tsy ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy, izay navotana avy tamin'ny tany. Ireo no tsy voaloton'ny vehivavy; fa virijina izy. Ireo no manaraka ny Zanak'ondry na aiza na aiza alehany. Ireo no navotana avy tamin'ny olona ho santatr'asa ho an'Andriamanitra sy ho an'ny Zanak'ondry. Ary tsy nisy fitaka hita teo am-bavany; fa tsy manan-tsiny izy eo anoloan'ny seza fiandrianan'Andriamanitra. Apokalypsy 14:1-5.

Ny antokon'ny mpivavaka amin'ny andro farany izay tsy mba ho faty velively, asehon'i Elia, dia ho efa naharesy tanteraka ny ota; fa ny afon'ny fanadiovana izay entin'ny Iraky ny Fanekena

hihatra aminy dia handoro sy hanaisotra tanteraka ny masirasira ao amin'ny zanak'i Levy.

Indro, hirahiko ny irako, ary izy hanomana ny lalana eo alohako; ary ny Tompo, izay tadiavinareo, dia ho avy tampoka ao amin'ny tempoliny, dia ilay iraky ny fanekena, izay ifalianareo; indro, ho avy Izy, hoy Jehovah, Tompon'ny maro. Fa iza no hahatanty ny andron'ny fihaviany? ary iza no hahajanona raha miseho Izy? fa Izy dia tahaka ny afon'ny mpandrendrika, sy tahaka ny savonin'ny mpanadio lamba; ary hipetraka tahaka ny mpandrendrika sy mpanadio volafotsy Izy; ary hodiovin'ny zanak'i Levy ka hodiovin'ny tahaka ny volamena sy ny volafotsy, mba hahafahany manatitra fanatitra amin'ny fahamarinana ho an'i Jehovah. Dia ho sitrak'i Jehovah ny fanatitr'i Joda sy Jerosalema, tahaka ny tamin'ny andro fahiny sy tahaka ny tamin'ny taona taloha. Malakia 3:1–4.

Ny fanatitra izay “tahaka ny tamin'ny andro fahiny” dia ilay fanatitra ahetsiketsika tamin'ny Pentekosta, dia mofo roa. Nasandratra ho fanatitra izany, ka manondro ireo mpaminany roa izay novonoina teny an-dalambe, ary avy eo nasandratra ho any an-danitra ho faneva, eo am-piandohan'ny krizin'ny lalàna Alahady.

Rehefa nataon'i Arona ny zanak'omby volamena, dia nambarany fa io zanak'omby io no andriamanitra izay nitondra azy ireo nivoaka avy tany Egipta, ary avy eo dia nanambara fety ho an'i Jehovah izy.

Dia nandray izany avy tamin'ny tanany, dia namolavola azy tamin'ny fitaovana fandravahana, rehefa avy nanao azy ho zanak'omby voarendrika; ary hoy izy ireo: Ireo no andriamanitrao, ry Isiraely ô, izay nitondra anao niakatra avy tany amin'ny tany Egipta. Ary rehefa hitan'i Arona izany, dia nanorina alitara teo anoloany izy; ary Arona dia nanao filazana ka nanao hoe: Rahampitso dia andro firavoravoana ho an'i Jehovah. Eksodosa 32:4, 5.

Rehefa nisaraka tamin'ny fanjakan'i Joda tany atsimo ny fanjakana avaratr'Isiraely, dia ninia nampiditra fanompoam-pivavahana sandoka tao amin'ny tanàna roa i Jeroboama, mpanjaka voalohany tamin'ny Isiraely, ka nanao ilay fanambarana mitovy tamin'i Arona, nilaza fa ireo zanak'omby volamenany roa no andriamanitra izay nitondra azy ireo nivoaka avy tany Egipta, ary nanendry fety sandoka tahaka izay nataon'i Arona.

Ary hoy Jeroboama anakampo tao am-pony hoe: Ankehitriny dia hiverina amin'ny taranak'i Davida ny fanjakana. Raha miakatra ity vahoaka ity hanao fanatitra ao an-tranon'i Jehovah any Jerosalema, dia hiverina indray ho amin'ny tompony, dia Rehoboama, mpanjakan'ny Joda, ny fon'ity vahoaka ity; ary hamono ahy izy ka hiverina any amin'i Rehoboama, mpanjakan'ny Joda. Dia naka saina ny mpanjaka ka nanao zanak'omby volamena roa, ary hoy izy taminy: Sarotra loatra aminareo ny miakatra any Jerosalema; indreo andriamanitrao, ry Isiraely, izay nitondra anao niakatra avy tany amin'ny tany Egipta. Ary ny iray napetrany tao Betela, ary ny iray kosa napetrany tao Dana. Ary tonga fahotana izany zavatra izany; fa ny vahoaka nankany hiankohoka teo anoloan'ny iray, dia hatrany Dana aza. Ary nanao trano amin'ny fitoerana avo izy, sady nanao mpisorona avy tamin'ny sarambabem-bahoaka izay tsy mba isan'ny taranak'i Levy. Ary Jeroboama nanendry fety tamin'ny volana fahavalo, tamin'ny andro fahadimy ambin'ny folo amin'ny volana, tahaka ny fety izay any Joda; ary nanatitra teo ambonin'ny alitara izy. Toy izany no nataony tao Betela, ka namono zavatra hatao fanatitra ho an'ireo

zanak'omby izay nataony; ary napetrany tao Betela ny mpisoron'ny fitoerana avo izay nataony. Dia nanatitra teo ambonin'ny alitara izay nataony tao Betela izy tamin'ny andro fahadimy ambin'ny folo amin'ny volana fahavalo, dia tamin'ny volana izay noforoniny avy tamin'ny fony ihany; ary nanendry fety ho an'ny Zanak'Isiraely izy; dia nanatitra teo ambonin'ny alitara izy ka nandoro ditin-kazo manitra. 1 Mpanjaka 12:26–33.

Ny hoe Dana dia midika fitsarana, ary maneho fanjakana iray; ny hoe Betela kosa dia midika ny tranon'Andriamanitra. Tahaka ny tamin'ny fikomian'i Arona sy ny an'i Jeroboama mpanjaka, ireo tandindona ireo dia manondro ny firaisan'ny fiangonana sy ny fanjakana izay hiseho amin'ny farany amin'ny lalàna Alahady any Etazonia.

Ny lalànan'ny Alahady dia miseho amin'ny faran'ny Advantisma, ary tamin'ny fiandohan'ny Advantisma, ilay hetsika izay efa nofaritana ho ilay tandroka protestanta tamin'ny fahavaratry ny taona 1844, dia niray ara-dalàna tamin'ilay tandroka Repoblikana. Araka izany, ny fikomian'i Arona sy Jeroboama dia maneho samy ny taona 1863 sy ny lalànan'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela.

Ny antony anadiovan'ilay iraky ny fanekena ny “zanak'i Levy” fa tsy ny foko hafa, dia satria tamin'ny fikomiana momba ilay zanak'omby volamena nataon'i Arona, ny Levita no nijanona niaraka tamin'i Mosesy. Noho ny fahatokiany dia natao ho ilay foko izay nisolo tena ny fisoronana izy ireo tamin'izany, dia voninahitra izay efa nokasaina teo aloha mba ho an'ny lahimatoa avy amin'ny foko tsirairay avy. Izany no antony nanaovan'i Jeroboama antoka fa ny fisoronany sandoka dia tsy avy tamin'ny zanak'i Levy, fa kosa nataony ny fisoronany “avy tamin'ny ambany indrindra tamin'ny olona, izay tsy avy tamin'ny zanak'i Levy.”

Ny zanak'i Levy dia ireo izay voadio amin'ny afo ho famantarana, na fanatitra ahofahofa mandritra ny krizin'ny lalàna alahady. Ny tantaran'ny krizin'ny lalàna alahady amin'ny andro farany dia notandindonin'ny krizin'ny taona 1863, tamin'izay ny tandroka Protestanta vao nofaritana dia niraikitra ara-dalàna tamin'ny tandroka Repoblikana. Mbola misy tsipika iray hafa amin'ny tantara hodinihintsika alohan'ny hanombohantsika handalina ireo andalan-teny vao noresahintsika.

Io andalana io dia ny taona 1856, ary horeshahintsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka izany.

“Ny fahatongavan'i Kristy amin'ny maha-Mpisoronabe antsika Azy ho ao amin'ny fitoerana masina indrindra, ho fanadiovana ny fitoerana masina, izay aseho ao amin'ny Daniela 8:14; ny fahatongavan'ny Zanak'olona ho eo amin'ny Fahagola indrindra, araka izay aseho ao amin'ny Daniela 7:13; ary ny fahatongavan'ny Tompo ho ao amin'ny tempoliny, izay nambaran'i Malakia mialoha, dia fanoritsoritana ny zava-nitranga iray ihany; ary izany koa dia asehon'ny fahatongavan'ny mpampakatra ho amin'ny fampakaram-bady, izay nofaritan'i Kristy ao amin'ny fanoharana ny amin'ny virijina folo, ao amin'ny Matio 25.” The Great Controversy, 426.